

KUR'ANSKO POGLAVLJE EN-NASR (POMOĆ)

**PISANA PRIPREMA ZA ČAS
ISLAMSKE VJERONAUKA**

Samir DEDIĆ

Sažetak

Pisana priprema „Kur'ansko poglavlje En-Nasr“ je sastavni dio multimedijalne pripreme pod istim nazivom. Ona je kao takva primjenjiva na dva načina: a) da se kao sastavni dio multimedijalne pripreme iskoristi u svome potpunome učinku uz neophodna multimedijalna pomagala - prijenosni računar i video-projektor, ili b) da se u potpunosti prilagodi tradicionalnom prezentovanju nastavnog sadržaja uz udžbenik i (barem) CD-player!

Priprema je nastala kao prilog na konkurs za najbolju pripremu iz islamske vjeronauke koji je raspisalo Udruženje vjeroučitelja Kantona Sarajevo. U integralnom obliku (kao kompletan instalacijski program - exe aplikacija) ova se priprema može preuzeti na web stranici www.vjeroucitelji.ba, u rubrici Pripreme (za 4. razred) pod nazivom Multimedijalna priprema - Sura Nasr.

Prema mišljenju autora, obrada kur'anskih poglavlja je i najpogodnija za multimedijalni prikaz jer ona u osnovi zahtijeva grafički prikaz na kojem su različitim bojama istaknuta dupla slova (tešdidi) na koje se mora obratiti pažnja i kod osnovnog teđvida koji se nudi osnovnoškolcima. Zatim, audio zapis je nezaobilazan prijenos informacije kod usvajanja kur'anske poruke. Osim toga, često je i video ili neki flash-format dobrodošao kako bi se barem djelimično, u sadašnje vrijeme i prostor, pokušala prenijeti neka (mnogo ranije objavljena) kur'anska poruka, ili ponuditi učenicima neka kviz-igrice kako bi rađe i slađe usvojili izvjesnu novu informaciju. Stoga, autor smatra da je kao urnek na koji se način (ili bolje - jedan od načina) sve pobrojano može prenijeti najmlađim uzrastima, potrebno pregledati i spomenutu multimedijalnu pripremu!

PREDAVAČ	Dedić Samir, prof.	
DATUM ODRŽAVANJA	April 2009.	
ŠKOLA	JU. OŠ "Hasan Kikić" - Gračanica	
NASTAVNI PREDMET	Islamska vjeronauka	
RAZRED	V osmogodišnje	IV devetogodišnje
NASTAVNA OBLAST	Namaz (Kiraet)	
NASTAVNA JEDINICA	Kur'ansko poglavlje En-Nasr	
TIP ČASA	Obrada i uvježbavanje pravilnog izgovora sure	
OBLICI RADA	Frontalno i pojedinačni, u završnom dijelu grupni	
NASTAVNE METODE	Usmeno – objašnjavanje - uvježbavanje	
NASTAVNA SREDSTVA	<ol style="list-style-type: none"> 1. udžbenik 2. tabla 3. prijenosni računar 4. video-projektor 	
CILJEVI I ZADACI ČASA	<p>Odgojni: Razvijanje sposobnosti i osjećaja kod učenika da u svakoj suri pronađu poruku koja se njih tiče – u ovome slučaju dužnost činjenja tesbiha i zikra u svakoj prilici, osjećaj blizine Allahove pomoći u svakoj prilici na primjeru ponovnog oslobođenja Mekke – 8. god. po Hidžri nakon čega je i objavljena ova sura koja govori o masovnom prihvatanju vjere.</p> <p>Obrazovni: Proširenje stečenih znanja o objavi Kur'ana. Spoznaja razloga i uzroka objave sure En-Nasr, Upoznavanje učenika sa kontinuitetom Božije riječi koja je dostavljena u periodu od 23 godine.</p> <p>Funkcionalni: Razvijati sposobnost pravilnog čitanja kur'anskih sura ili ajeta sa duplim slovima, Razvijati pažnju i aktivno mišljenje u procesu razumijevanja kur'anskih poruka za naše vrijeme!</p>	
STRUKTURA ČASA	<ol style="list-style-type: none"> 1. MOTIVACIONI DIO 8' – igra asocijacija 2. UVODNI DIO: 2' - važnost kiraeta u namazu 3. PRIPREMNI DIO: 10' – prijevod i tefsir sure 4. GLAVNI DIO : 20' - uvježbavanje kiraeta – učenja sure 5. ZAVRŠNI DIO: 5' - rješenje kviza i zadaci za samostalan rad 	
MJESTO ODRŽAVANJA	Kabinet vjeronauke, br. 4.	

1. MOTIVACIONI DIO - psihološka priprema kroz igru, 8'

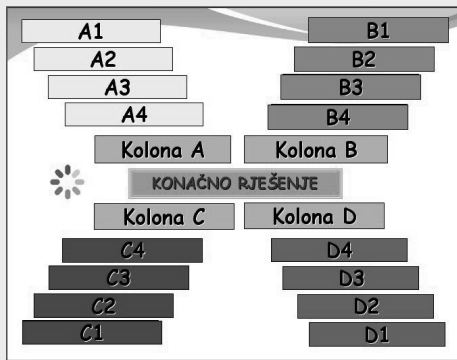
**A SADA?!
IGRA
ASOCIJACIJA!**

☹️ → 😊

Otkrijmo ..? ..? ..?

**NASLOV
koji je iz Kur'ana!**

Kao psihološku pripremu pitati učenike šta smo radili prošli čas, a šta prošle sedmice (pobudit koncentraciju - jesmo li obrađivali oblast: šehadet, ili sureta, ili post, ili nešto drugo?
Naravno namaz.
Šta smo rekli da je bitno znati napamet da bi se obavio jedan namaz?
Naglasili smo da je potrebno znati samo: Subhaneke, Fatihu, dvije sure, Et-tehijjatu, Salavate i Dovu i možemo tada obaviti svaki od pet dnevnih namaza.

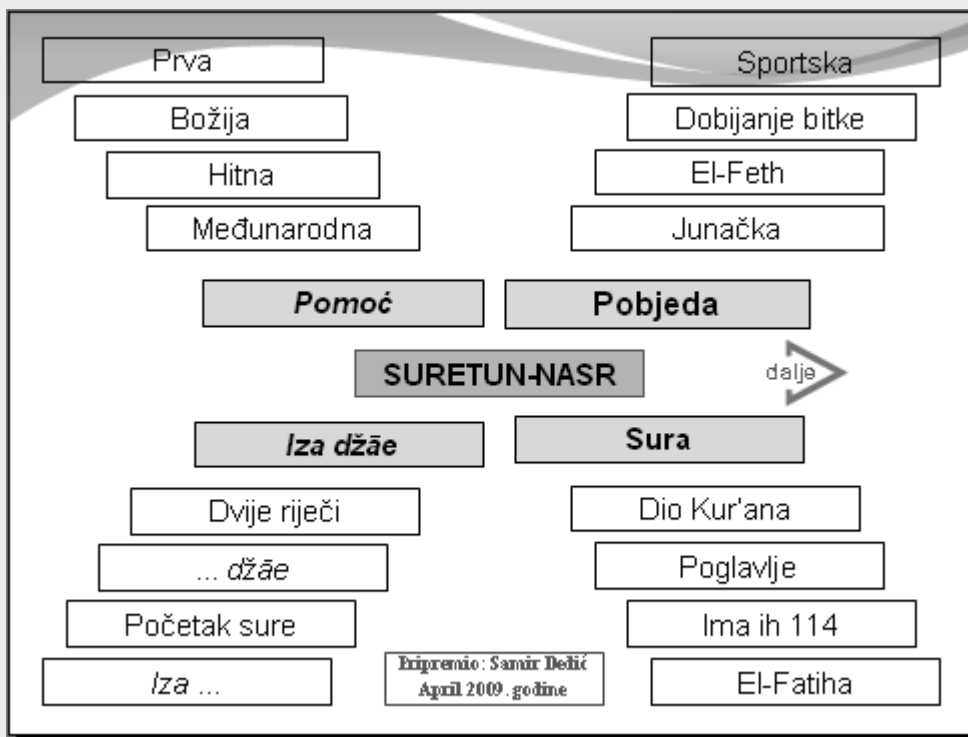

Ovdje samo još malo motivirati učenike zbog malih grijeha odnosno grješaka koje svakodnevno činimo. Primjer olovke i gumice. (kako gumicom možemo obrisati greške kod pisanja, tako i namazom možemo obrisati male grijeha i greške koje smo učinili u vremenu između dva namaza)

Nakon ove uvodne dvije-tri rečenice dati učenicima na znanje da su oni (možda i nesvjesno) već ušli u artikulaciju ovog časa, a da još uvijek ne znaju šta obrađujemo. To je naša namjera! Zato ćemo sada putem igre asocijacija otkriti naslov današnje nastavne jedinice. Kako bi mogli lakše povezivati svoje ideje i asocijacije

naglasiti im da se radi o nečemu što se uči u namazu!, dakle o naslovu koji je iz Kur'ana!

S obzirom da je sastavni dio ove pisane pripreme i multimedijalna priprema, vrlo je jednostavno i ugodno odigrati ovu igru putem prijenosnog računara i projektor, a učenici će prikaz pratiti na velikom platnu!

2. UVODNI DIO - važnost kiraeta u namazu, 2'

Kada smo putem igre asocijacija došli do naslova, prije upisivanja naslova u sveske, pitati učenike koliko smo sura do sada radili? Nabrojati neke od njih. Već smo naučili Fatihu i suru Mesed.

Danas, ako Bog da, učimo još jednu kratku suru koja se zove En-Nasr. Učenici će sada napisati u svojim sveskama naslov SURA EN-NASR.

Koliko vas je koji su već ovu suru naučili u mektebu ili kući? Izbrojati radi uvida. Pitati ko zna prijevod?

Naglasiti sada naše ciljeve na ovome času:

- Objasniti suru (usvojiti ovdje pojam i značenje tefsira),
- Prijevod sure na času memorisati,
- Pravilno uvježbati čitanje sure.

3. PRIPREMNI DIO – prijevod i tefsir sure, 10'

Pitati učenike da li neko zna i želi proučiti prijevod da ga čujemo, ako ne onda poslušati prijevod sure. Postepeno zaustavljati i bitne momente objašnjavati i naglašavati.

Nakon 3-4 slušanja motivisati učenike da pamte sadržaj jer to su svega 3 rečenice. Istovremeno na platnu staviti prikaz (foliju, slide, karticu...) prijevoda sure. Ovdje malo da bi ih se još motivisalo i da ne bude jednolično objasniti određene dijelove iz tefsira. Ovo je jedna od posljednjih objavljenih sura.

Prvi ajeti, koji su Poslaniku objavljeni su prvih pet ajeta iz sure 'Alek. Jedan od ajeta, koji su kao posljednji objavljeni je:

„Danas sam vam vjeru vašu usavršio, i blagodat Moju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera!“

Ovaj ajet je objavljen za vrijeme Oprosnog hadža. Objavljen je na Arefatu 9. dan mjeseca zul-hidždžeta u petak, a iza toga je Muhammed, a.s., živio tek nešto malo više od osamdeset dana.

Sura Nasr je, također, objavljena za vrijeme Oprosnog hadža. Ubraja se u medinske sure. Ovo je posljednja objavljena kur'anska sura. Ona je nagovijestila kraj epohe Objave, ali na izvjestan način i ovodunjalučkog života posljednjeg Allahovog poslanika. Dakle, sura Nasr je nagovijestila preseljenje Muhammeda, a.s. na Ahiret. O tome govori i tefsir! Hadisi, također, govore da sura Nasr nagovještava kraj ovodunjalučkog života posljednjeg Allahovog poslanika!

Muslimani odlaskom na Hadždž imaju priliku zijaretiti Poslanikovu džamiju u Medini u kojoj se nalazi i njegov kabur (mezar)!

U zadnjem ajetu ove sure, iz čega je izvedena i kratka dova koju je poslanik poslije toga redovno učio, a koju će učenici prepisati u sveske i naučiti, naređeno je Poslaniku (samim time i ostalim muslimanima) da veliča Gospodara, hvali ga i moli za oprost jer se njegova misija upotpunila i prikućila kraju. S obzirom da se nagovještava kraj njegova ovodunjalučkog života, učenicima prikazati Poslanikovu džamiju u kojoj je Poslanikov, a.s., mezar. Prikazati noćnu panoramu Poslanikove džamije u 3D animaciji, kao i pogled na Poslanikovu džamiju sa jedne od njenih munara!

4. GLAVNI DIO - uvježbavanje kiraeta (učenja) sure, 20'

4.a) kiraet (učenje) sure Nasr

1. Iza džā'e nasrullāhi ve-l-feth.
2. Ve reeite-n-nāse jedhulūne fī dīnillāhi efvādžā.
3. Fe sebbih bi hamdi rabbike vestagfirih,
innehū kāne tevvābā.

Nakon prvog učenja sure
 ovdje klikni za objašnjenje!

Nakon svega toga dolazi glavni dio časa – uvježbavanje pravilnog izgovora sure.

Prije nego što je slajd na kojem je ispisana sura postavljen, reći učenicima da podvuku u knjigama sva dupla slova uzevši i Bismillu. Na taj način učenici se direktno postavljaju u ulogu aktivnih činilaca naših postavljenih zadataka, ali i shvaćaju važnost pravilnog izgovora duplih slova! Potom staviti prikaz sure na platno, a zatim pustiti i učenje sure.

Nakon prvog učenja sure objasniti učenicima da crvena boja simbolizuje tešdid (duplo slovo), a plava simbolizuje dugi izgovor slova!

Učenici na to moraju obratiti pažnju!

Nekoliko puta će učiti. Učenici će slušati *dječije učenje Kur'ana* da vide kako to izgleda i kako se to može lijepo uvježbati. Glavna vježba će biti da im nastavnik prouči ajet, a oni će za nastavnikom to ponoviti. Tako nekoliko puta.

Nakon toga će isto činiti, ali za učačem Kur'ana sa CD-a, dakle laptopa. Da osjete sličnosti učenja s CD-a i uživo.

Poslije će se izvesti grupno natjecanje u najboljem učenju između pet grupa (može biti i manji broj grupa)! Nakon treće vježbe, kada su učenici savladali pravilan izgovor, objasniti im zašto su četiri riječi na zadnjem slajdu u zadnjem ajetu podvučene. Prebaciti na sljedeći slajd koji je ovdje najbitniji. Reći učenicima da to prepisu s table. Nakon što naredni sadržaj prepisu u sveske, zaslužili su jedno malo iznenađenje!

4.c) sadržaj koji treba prepisati u sveske!

Muhammed, a.s., je nakon što mu je objavljena sura Nasr mnogo učio sljedeću dovu:

"Subhānellāhi we bihamdihī, estagfirullāhe we etūbu ilejhi!"

Ova dova na bosanskom jeziku znači:

**"Neka je slavlien i hvalien Allah,
Njega molim za oprost i Njemu se kajem!"**

Riječi koje trebamo znati:

- TESBIH → SUBHĀNELLĀH = Slavlien neka je Allah!
- TAHMID → EL-HAMDU LILLĀH = Hvala Allahu!
- ISTIGFAR → ESTAGFIRULLĀH = Oprosti mi, o Allahu!
- TEVBA → ETUBU ILELLAH = Kajem ti se o Allahu!

Na kraju ovog dijela učenici će prepisati u sveske sljedeću dovu i nove riječi iz ove dove:

Muhammed, a.s., je nakon što mu je objavljena sura Nasr mnogo učio sljedeću dovu:

"Subhānellāhi we bihamdihī, estagfirullāhe we etūbu ilejhi!"

Ova dova na bosanskom jeziku znači:

"Neka je slavlien i hvalien Allah, Njega molim za oprost i Njemu se kajem!"

5. ZAVRŠNI DIO: 5' – Kviz znanja iz sure Nasr

Suretun-NASR! Autor: Samir Dedić, april 2009. god.

Klikni na globus u donjem uglu i kviz će početi. Odgovori najtačnije što znaš na svako pitanje. Ne zaboravi da imaš na raspolaganju samo 5 minuta. Sretno!

5. ZAVRŠNI DIO – Kviz znanja, 5'

Kviz znanja iz sure NASR je kviz uz koji ćete lagahno ponoviti osnovno znanje iz poznavanja kur'anskog poglavlja Nasr. Namijenjen je učenicima 4. i 5. razreda osnovne škole.

Ovo je prva verzija kreirana aprila 2009. godine.

Pokreni kviz!

Ukoliko nemaš instaliran flash player možeš to učiniti klikom na ovu sliku SWF Opener!

Kviz znanja iz sure NASR je kviz, koji je rađen u flash formatu, te je kao takav vrlo jednostavan za upotrebu putem prezentacije na platnu. Deset je pitanja direktno vezanih za suru Nasr, a ostavljeno je pet minuta da se na njih odgovori! Putem ovog kratkog kviza učenici će ponoviti osnovno znanje iz poznavanja kur'anskog poglavlja Nasr koje su usvojili na času.

Ovdje naglasiti kao satisfakciju učenicima da ovaj, njima zanimljiv, zadatak dobijaju zato što su bili pažljivi i vrijedni na času.

ZADACI ZA SAMOSTALAN RAD KOD KUĆE

5.a) zadaci za samostalan rad

1. Naučiti suru Nasr napamet uz pravilan izgovor duplih slova.
2. Oni koji žele više dati im fragmente iz Ibn Kesirovog Tefsira da nauče.

3. Podijeliti učenicima zadatak za samostalan rad kod kuće koji će ponijeti na idući čas!
4. Svi koji žele mogu dobiti mini kviz iz poznavanja sure Nasr u flash formatu (idući čas donijeti stick ili CD)!

1. Naučiti suru Nasr napamet uz pravilan izgovor duplih slova (prijevod smo naučili na času)!
2. Oni koji žele više, neka nauče i dovu koju su prepisali u sveske sa prijevodom na bosanski jezik! (neobavezno) (nalazi se i na početku ove pisane pripreme)
3. Oni koji mogu i više od toga dati im fragmente iz Ibn Kesirovog Tefsira da nauče. (neobavezno) (nalazi se i dodatku multimedijalne pripreme)
3. Podijeliti učenicima enigmatski zadatak za samostalan rad kod kuće koji će ponijeti na idući čas! (nalazi se i u dodatku ove pisane pripreme)
4. Svi koji žele mogu dobiti mini kviz iz poznavanja sure Nasr u flash formatu (idući čas donijeti memory stick ili CD)!

NAPOMENA:

Sastavni dio ove pisane pripreme je multimedijalna nastavna priprema!

IZVOR I LITERATURA:

- *Kur'an s prevodom, preveo Besim Korkut*, Orijentalni Institut, Sarajevo 1977.
- *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, h. Mehmed Handžić, GHM, Sarajevo, 1972.
- *Tefsir Ibn Kesir - skraćeno izdanje*, Visoki saudijski komitet, Sarajevo, 2002.

U Gračanici, aprila 2009. godine

Summary

A WRITTEN LESSON PREPARATION
FOR A CLASS OF ISLAMIC INSTRUCTION

QUR'ANIC CHAPTER „AN-NASR“ (DIVINE SUPPORT)

Samir DEDIĆ

A written lesson preparation „Qur'anic chapter An-Nasr“ is an integral part of a multimedia preparation under the same name. As such it can be applied in two ways: a) it can be used most effectively as an integral part of a multimedia preparation, along with all the necessary multimedia aids – laptop and a video projector, or b) to fully adapt to the traditional presentation of the curriculum content with the use of a textbook and (at least) a CD Player!

The preparation came about as an entry for a competition for the best lesson preparation for Islamic instruction organized by the Association of Religious Instructors of the Sarajevo Canton. In its integral form (as a complete installation program – exe application) this lesson preparation can be taken from a website www.vjeroucitelji.ba, under Pripreme (for grade 4) under the name Multimedia Preparation – Surah An-Nasr.

According to the author, the teaching of Qur'anic chapters is most suitable for a multimedia presentation since it requires a graphic presentation where different colours are used to represent double letters (teshdids) to which special attention must be given even in basic tajweed which is offered to the primary school students. Furthermore, audio material is an unavoidable tool when teaching the message of Qur'an. In addition, video or some kind of flash format is also useful so that, at least in part, some Qur'anic messages could be taught or some kind of a quiz-game could be offered to the students so that they would more willingly and enthusiastically accept new information. Consequently, the author is of the opinion that the mentioned multimedia lesson preparation should be examined as a sample or one of the ways everything mentioned above can be offered to the youngest ones.

الموجز

تحضير كتابي لحصة التربية الدينية الإسلامية

سورة النصر

سامر ديديتش

يعدّ الّ تحضير الكتابي "سورة النصر" جزءاً من تحضير متعدد الوسائط الإعلامية. يحمل ذات الاسم. ويمكن استخدامه بطريقتين: (أ) يمكن استخدامه باعتباره جزءاً من تحضير متعدد الوسائط الإعلامية. بفعاليته وتأثيره التام مع استخدام التجهيزات متعددة الوسائط الإعلامية – مثل الحاسوب المحمول وعارض الفيديو. أو ب) أن تتم ملاءمته الكاملة مع العرض التقليدي للمضمون التدريسي مع الكتاب. أو باستخدام جهاز لتشغيل الأقراص المدمجة. جاء هذا التحضير للاشتراك في مسابقة أفضل تحضير لمادة التربية الدينية الإسلامية التي أقامتها جمعية مدرّسي التربية الدينية في إقليم سراييفو.

ويمكن الحصول على هذا التحضير في صيغته الكاملة (برنامج تطبيقي كامل) من صفحة الإنترنت www.vjeroucitelji.ba. باب التحضيرات (للصف الرابع) تحت اسم: تحضير متعدد الوسائط الإعلامية – سورة النصر.

وحسب رأي المؤلف. فإن معالجة السور القرآنية هي الأكثر ملاءمة للعرض المتعدد الوسائط الإعلامية. لأنها تحتاج في الأساس إلى عرض بالرسوم تستخدم فيه الألوان المختلفة لإظهار الحروف المشددة. التي ينبغي الانتباه إليها عند تعليم أسس التجويد لتلاميذ المدارس الابتدائية. كما أنه لا يمكن الاستغناء عن التسجيل الصوتي لنقل المعلومات عند تعليم دروس القرآن الكريم. إضافة إلى ذلك فإن عرض الفيديو أو الفلاش. يعتبر مفيداً في نقل الدرس القرآني الذي أنزل منذ زمن بعيد جداً. إذ يمكن أن نقدم للتلاميذ مسابقة في صيغة لعبة. تجعل اكتسابهم للمعلومة الجديدة متعة ولذيذاً. لذا يرى المؤلف أنه إذا أردنا أن نتعرف على إحدى الطرق التي يمكن من خلالها نقل كل ما جاء ذكره إلى الأطفال. فلا بد لنا من الاطلاع على هذا التحضير المتعدد الوسائط الإعلامية.